

PRIKAZI I OSVRTI

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu
historiju

Broj 44, godina XXII
novembar, 2017. [str. 167-
169]

© Monos 2017

Arhivska praksa

*Broj 20, Arhiv Tuzlanskog kantona
i Društvo arhivskih zaposlenika
Tuzlanskog kantona, Tuzla 2017.*

Jubilarni, 20. broj časopisa „Arhivska praksa“ publikovan je 2017. godine. Kao i u ranijim godinama, časopis stručno prati istoimeno međunarodno savjetovanje „Arhivska praksa“, koje se održava po 30 put. Navedeno 30. savjetovanje je održano 28. i 29. septembra 2017. godine u Tuzli. Dakle, na jubilej savjetovanja, publikovan je i jubilarni 20. broj časopisa. Budući da se radi o jubileju savjetovanja, ali i časopisa, Organizacioni odbor i Redakcija časopisa su shodno tome utvrdili i teme savjetovanja, koje bi sa tog aspekta trebale da daju određeni presjek u proteklih 30 godina savjetovanja i 20 godina časopisa. Časopis „Arhivska praksa“ indeksiran je u dvije međunarodne baze: evropsku C.E.E.O.L sa sjedištem u Frankfurtu i američku E.B.S.C.O sa sjedištem u Masečusetsu, što dovoljno govori o značaju i važnosti časopisa „Arhivska praksa“. Časopis je štampan na 677 stanica.

U strukturalnom pogledu, sadržaj ovog broja ostao je isti kao i u ranijim brojevima. Naime, u 20. broju časopisa zastupljene su slijedeće rubrike:

- Arhivistika i arhivska služba,
- Iz drugih časopisa,
- Iz građe,
- Prikazi i ocjene,
- Izvještaji i
- In memoriam.

Težište časopisa vezano je za njegovu prvu i najvažniju poglavlje – **Arhivistika i arhivska služba** u kojoj su otvorena brojna i aktuelna pitanja arhivske teorije i prakse. Ista su svrstana u tri tematske grupe: Zaštita registraturne građe u nastajanju u vremenu tranzicije – rezultati i perspektive, Doprinos projekta „Arhivska praksa“ razvoju arhivske djelatnosti, te Aktuelna pitanja arhivske teorije i prakse, sa podtemama koje se odnose na: Zaštitu nekonvencionalne građe u nastajanju i Ostala aktuelna pitanja arhivske teorije i prakse. Tranzicijski procesi u Bosni i Hercegovini, ali i zemljama okruženja ostavili su značajnog traga i na arhivsku djelatnost i arhivsku službu. To se prije svega reflektovalo na pitanje

adekvatne i pravovremene zaštite arhivske i registraturne građe kod stvaralaca, odnosno imalaca, zahvaćenih tranzicijskim procesima. Stoga je ovo pitanje s opravdanjem opredijelilo Organizacioni odbor i Redakciju časopisa, za jednu od tema jubilarnog, 20. broja časopisa. Svoja iskustva, ali i rezultate na planu zaštite arhivske i registraturne građe u registraturama u tranzicijskom periodu iznijelo je nekoliko vrsnih arhivskih stručnjaka iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Hrvatske i Crne Gore.¹

Kako i priliči, u jubilarnom 20. broju dat je osvrt na značaj i ulogu projekta „Arhivska praksa“ razvoju arhivistike. To pitanje je sagledano sa više aspekata, poput: međunarodnog značaja projekta „Arhivska praksa“, primjene novih trendova u arhivistici kroz stranice časopisa, zastupljenost sadržaja časopisa u međunarodnim bazama, značaja časopisa za razvoj historijske nauke, te promovisanje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzle i Tuzlanskog kantona kroz projekat „Arhivska praksa“. Na ovaj način, pokušala se dati objektivna slika časopisa kroz proteklih 20 godina i njegovog uticaja i značaja za razvoj arhivistike u Bosni i Hercegovini i okruženju. Nekoliko eminentnih arhivskih stručnjaka se bavilo ovom temom i to iz raznih aspekata.²

U tematskoj cjelini vezanoj za aktuelna pitanja arhivske teorije i prakse, između ostalog, tretirana je zaštita nekonvencionalne arhivske građe, digitalizacija i primjena softvera u procesu digitalizacije, obrazovanje arhivskih kadrova, primjena novih standarda i postupaka u procesu obrade i opisa arhivske građe, uticaj informatičkog okruženja na dostupnost arhivske građe. Predstavljena je arhivska građa vezana za bosanskohercegovačku prošlost, koja se nalazi u arhivima izvan Bosne i Hercegovine. Navedeni sadržaji predstavljaju veoma zrelo stručno i naučno promišljanje koje se u dobroj mjeri može primijeniti u praksi i biti od koristi kod rješavanja značajnog broja problema sa kojima se susreće arhivistika danas.³

U poglavlju **Iz drugih časopisa** preuzet je iznimno zanimljiv rad Lucie Načinović Prskalo, pod nazivom *Arhiviranje zvučnih zapisa*. Autorica je u ovom radu jezgrovito i stručno obradila osnovne pojmove, vezane za tu temu, a zatim dala kratak historijski pregled stvaranja zvučnih zapisa, vrste zvučnih zapisa prema nosaču, obradila je uloga zvučnih zapisa kao informacija i arhivskog i kulturnog dobra itd. Znanja i iskustva prezentirana u ovom prilogu, bit će od značajne pomoći bosanskohercegovačkim arhivis-

1 Vlatka Lemić, *Pozicija arhiva/arhivista u 21. stoljeću iz perspektive krovne svjetske arhivske organizacije* (11-22); Aco Angelovski, *Promjene i zadaci u arhivima Republike Makedonije u vremenu tranzicije* (23-34); Omer Zulić, *Iskustva i rezultati Arhiva Tuzlanskog kantona na planu zaštite i preuzimanja arhivske građe registratura u stečaju i likvidaciji* (35-49); Marija Todorović, *Preventivna zaštita javne arhivske građe stvaralaca u tranziciji* (50-56); Marijana Todorović Bilić i Olivera Soldatović, *Fond PIO RS—stanje dokumentarne i arhivske građe u filijalama Banja Luka i Doboj* (57-65); Manuela Kozić, *Hrvatsko pravosuđe u vremenu tranzicije s posebnim osvrtom na pravosuđna tijela na području nadležnosti Državnog arhiva u Osijeku* (66-77); Silvija Babić, *Neka pitanja problematike dostupnosti arhivskoga gradiva* (78-98); Alma Hasukić, *Pregled stanja registraturne građe ustanova obrazovanja na području Tuzlanskog kantona u periodu tranzicije* (99-115); i dr.

2 To su autori: Izet Šabotić, Mirjana Marinković-Lepić, Selma Isić, Jasmin Jajčević, Sejdalija Gušić, Sead Selimović i Željko Marković.

3 Neki od autora koji su objavili svoje radove u okviru treće teme su: Zdenka Semlić Rajh, *Arhivi i njihova iskustva s gradnjom sistema za opis sadržaja* (291-310); Željka Dmitrus, *Digitalizacija i obrada posebno zanimljivog gradiva* (311-319); Mirjana Bogosavljević, *Archivematica: primer softvera za digitalizaciju prilagođenog arhivistima* (320-334); Josip Mihaljević, *Izrada multimedijškoga mrežnog sadržaja za promoviranje arhivske prakse* (335-346); Branimir Peti, *Zaštita nekonvencionalnog gradiva u nastajanju na primjeru kategoriziranog stvaratelja* (347-354); Aleksander Lavrenčić, *„DUCAT“ u arhivi TV Slovenija* (355-362); Adnan Tinjić, Hatidža Fetahagić, *Informatičko okruženje i rad s korisnicima* (363-372) i dr.

tima, u njihovom postupanju sa zvučnim zapisima, njihovoj zaštiti, čuvanjem i sl.⁴

Referentnost časopisa „Arhivska praksa“ vidljiva je i u poglavlju **Iz građe**, koja iz godine u godinu privlači sve veći broj historičara.. Jubilarni 20. broj Časopisa je po broju saradnika historičara svakako najobimniji. Obradeno je nekoliko zanimljivih pitanja iz prošlosti Bosne i Hercegovine kao što su: *Prilike u Bosanskom kraljevstvu poslije Budimskog sabora, Koncept hrvatskog katolicizma i pravaškog (sve)hrvatstva u Bosni i Hercegovini 1878, Četnici u Hercegovini 1941–1945, Političke posljedice zemljotresa u Bosanskoj krajini 1969, Gradnja mosta s kipovima u Tuzli, Operacija “Sadejstvo 95” i pokušaj okupacije tuzlanskog kraja* i dr. Također je predstavljen i sumarni inventar *Sreski savez zemljoradničkih zadruga Brčko*. Riječ je o zanimljivim i važnim historiografskim sadržajima, koji predstavljaju značajan doprinos razvoju bosanskohercegovačke historiografije.⁵

U poglavlju **Prikazi i ocjene**, jedna je od prepoznatljivih i stalnih rubrika časopisa „Arhivska praksa“. Uz kritički osvrt, pred-

stavljene su najnovije arhivističke i historijske publikacije.⁶

U okviru poglavlja **Izvještaji**, u Časopisu su štampani izvještaji sa nekoliko značajnih stručnih, naučnih i drugih skupova i stručnih aktivnosti u proteklom periodu. Tu je svakako i prepoznatljiv izvještaj o kulturno-obrazovnoj djelatnosti Arhiva Tuzlanskog kantona za vremenski period od jula 2016. do jula 2017. godine, koji sadržajno i pregledno informiše o mnogobrojnim stručnim, naučnim i drugim aktivnostima i projektima Arhiva Tuzlanskog kantona.⁷

Na kraju jubilarnog 20. broja časopisa „Arhivska praksa“ štampan je i **In memoriam**, Tunji Đorđiću, dugogodišnjem iskrenom i velikom prijatelju i saradniku Arhiva Tuzlanskog kantona.

Predstavljeni sadržaji u ovom broju Časopisa čine zrelo i zaokruženo stručno i naučno štivo, namijenjeno educiranju arhivskog kadra i unapređenju arhivske teorije i prakse. Časopis ima respektabilno mjesto u arhivskoj i historijskoj struci i nauci u Bosni i Hercegovini, zemljama regiona, a i šire.

Mr. Jasmin Jajčević

4 Rad je preuzet iz časopisa *Arhivski vjesnik*, br. 59/2016, Zagreb 2016, 77-116.

5 To su autori: Muhamed Husejnović, Senaid Hadžić, Adnan Velagić, Senija Milišić, Hatidža Fetahagić, Dino Dupanović, Sead Selimović i Ešefa Begović.

6 U 20. jubilarnom broju predstavljene su slijedeće publikacije: *Glasnik arhiva i Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, br. 46, Sarajevo 2016, (Željko Jelavić); *ATLANTI*, Vol. 26, No. 1 i 2, Trieste – Maribor 2016, (Alma Hasukić); (Izet Šabotić), *Bosna i Hercegovina u Drugom svjetskom ratu 1941–1945*, Zagreb 2016, autora Rasima Hurema; (Elvir Selimović), *Radovan Karadžić: uzroci, postanak i uspon genocida u Bosni i Hercegovini*, prevela Danijela Valenta, Sarajevo 2016, autora Roberta Jay Donie; Monografiju *Behram-begove medrese Tuzla*, predstavio je (Šefko Sulejmanović); (Semir Hadžimusić), *Historijska misao (Historical thought)*, God. 2, br. 2, Tuzla 2016; *Prilozi historiji urbanog razvoja Bosne i Hercegovine u 20. stoljeću*, Zbornik radova, Edicija Zbornici, Knjiga 1, Sarajevo 2016, (Jasmin Jajčević).

7 Adnan Tinjić, *Kulturno-obrazovna djelatnost Arhiva Tuzlanskog kantona u periodu od jula 2016. do jula 2017. godine*; Ešefa Begović, *Zapisnik o toku 29. međunarodnog savjetovanja „Arhivska praksa 2016“*, Tuzla, 29. i 30. septembar 2016. godine (*Hotel „Tuzla“*); Hatidža Fetahagić, *Okrugli sto “Arhivi i mediji u funkciji zaštite i afirmacije pokretnog kulturnog naslijeđa”*, Tuzla, 15. desembar 2016; Adnan Tinjić, *Izvještaj sa konferencije 3. dani ICARUSA u Hrvatskoj „Arhivi bez granica“*, 16-18. mart 2017; Selma Isić, *Izvještaj sa Savjetovanja arhivskih radnika BiH, Jajce*, 17-19. maj 2017. godine.